

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nro. 50.

A' FELS. R. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMEBŐL.

*Költ Bétsben Pénteken Decembernek 20-ik napján,
1799-ik esztendőben.*

Austria.

Felséges Urunk az ezen háboru alatt itten, és a' többi Császári Királyi Német Tartományokban eddig *Hadi költsön* név alatt gyakorlatban volt *Subsidium* helyett, egy mostan ki-hirdettetett uj *Patens* által ugy nevezett *Classisok* szerént fizetendő rend-kivül való hadi hadot méltoztatott a' jövő esztendőre rendelni, melyhez képpest minden személy bizonyos pro Centot tartozik a' maga jövedelméből, vagy keresetéből fizetni olyan *Classifikáció* szerént, hogy: — 100-tól 300-ig, 1 1/2; 301-től 500-ig, 3; 501-től 800-ig, 3 1/2; 801-től 1200-ig, 4; 1201-től 1600-ig, 4 1/2; 1601-től

D d d

2000-ig, 5; 2001-től, 3000-ig, 5 $\frac{1}{2}$; 3001-től 5000-ig 6; 5001-től 6500-ig, 6 $\frac{1}{2}$; 6501-től 8000-ig 7; 8001-től 10000-ig, 7 $\frac{1}{2}$; 10001-től 12000-ig, 8; 12001-től 16000-ig, 8 $\frac{1}{2}$; 16001-től 20000-ig, 9; 20001-től 25000-ig, 9 $\frac{1}{2}$; 25001-től 30000-ig, 10; 30001-től 37000-ig, 10 $\frac{1}{2}$; 37001-től 45000-ig, 11; 45001-től 60000-ig, 12; 60001-től 80000-ig, 13; 80001-től 100000-ig, 15; 100001-től 150000-ig 17; 150001-től, 's-ezen feljül: 20 Forintok fizettefennek, t. i. azoktól, a' kik bizonyosan meg határoztható jövedelmeik és kereseteik szerént ezen Classifikációba tartozhatnak. A' Kereskedők, börtösök, és más bizontalan jövedelműek, az ő nagyobb vagy kisebb városokban való lakásokhoz képpelt, három Classisokra osztatynak fel, és ahhoz képpelt fizetnek többet vagy kevesebbet. — A' szolgák és szolgálók, kiknek 100 Forinton alóll vagyon a' fizetések, ha előkelő házakban szolgálnak, 1 $\frac{1}{2}$ vagy 1 Flt; a' szegényebb házaknál vagy parasztnál szolgáló szolgák 30 krt, a' szolgáló-leányok 15 krt; az alacsonyabb 's-nevezetesen a' paraszt házak, a' 16 ezteendőbejáró fiu gyermekért 30, a' leány gyermekért pedig 15 krt; a' magok házaiknál lakó nap számosok is 30, a' béres házakban lakók pedig 15 krt, fizellenek.

Hadi Történetek.

Gen. *Melasnak Coni vára' meg-vételéről* szóló környülállásosabb tudósításai még egy ujjabb *Extrablattban* tetedödvén tegnap előtt a' *Betsi* fő Hadi-Cancellária által közönségesfé, ugyan ebben olvasniuk *Károly* ő fő Hertzegségének is, *Swéviá*-ból a' *Donauschingeri* fő hadi-izállásról jött tudósítását: — „

„Az ellenséges Generális *Lecourbe*, a' Cs. Királyi seregeknek a' *G. Gr. Sztáray* vezérlése alatt

közelébről le-irt győzedelmei után, fegyvernyugváft ajánlott a' miéinknek. — „

„Ő Királyi fő Hertzegsége nem fogadta-el ezen ajánláft, és meg maradott abban, hogy az ellenség a' *Manheimi* környékenn a' *Rénus'* jobb partjának oda-hagyására kényszeritették: melyhez-képpett minekutánna G. Gr. *Sztárayhoz* az ellenségeskedéseknek ujjantoni el-kezdések végett parantsolat küldtetett volna, az ellenség mind *Manheimot* mind pedig *Neckeraut*, 9-diknek éjjelenn oda hagyta, magát egészfen a' *Rénus'* bal partjára által vontá, és hidas-hajóit magával el-vitte. — BGU Cluj / Central University Library Cluj

„A' nevezett Frantzia vezér, *Strasburg* felé takarodott-fel a' vezérlése alatt lévő sereggel: melyhez-képpett *Károly* fő Hertzeg is olyan parantsolatot küldött Gr. *Sztáraihoz*, hogy ő is ezen ellenséges mozdálásokhoz alkalmaztassa a' vezérlése alatt lévő Cs. Királyi sereggel a' maga mozdulásait.“

Folytatása a' Coni vara' Capitulatziójának: — „

„9) Art. Azok a' személyek, a' kik a' Frantzia revoluziós Principiumokhoz hajlandóságot mutattanak, mind személyekre mind tulajdonjokra nézve, bántó-lás-nélkül hagyatassanak, és szabadságokban álljonjavaikat akár el-adni, akár megtartani, magoknak pedig azon a' földönn valóltani lak-helyet, a' hol nékiek tettzeni fog. — Fel. Ez nem tartozik a' *Katonai Igazgatás'* alá. —

„10) Art. A' meg-állittódott fel-tételek. egy Gen. Stáb béli tizft által a' Frantzia seregek fő vezérlének tudtára adattathassanak. — Fel. Meg-

lehet, de egy nappal az után, hogy a' vár a' Császáriaknak által adattatik. —

„*Tóldalék Artikulusok* — „

„1) Art. Ezen Capitulatziónak alá-iródása után, a' *Nizzai* nevü kapu haladék nélkül által adódik egy Auszriai Batallionnak, mely ott a' Frantziákkal együtt fog strázsánn lenni, de ugy, hogy egymástól egy mingyár kézítettendő, és jól láttfzani fogó sorompó által választattassanak-el. —

„2) A' Kezesek a' capitulatziónak alá-iródása után, hasonló képpen mingyár tseröltetőjenek vilizsa; a' kik mind két reizról egy Stab tiztből és egy Kapitányból álljanak.

„3) Art. Honap reggel a' Pattantjus és Indzsinér tizteknek, a' várban lévő és az ő kezek' alá tartozó minden szerek, így szintén az eleségre ügyelő Biztosoknak is, minden őket illető dolgok, által adattatnak.

Költ Coni alatt, Déc. 3-dikánn, 1799-ben.

„*H. Lichtenstein János* F. M. Lieutenant.

„*Clement* Brigaderos, *Lavoz* Pattantjus Vezér, *Prudomme* Indzsinér Vezér, ('s-még vagy harmak).

Olofz Ország.

Roma —

„Nov. 7-dikének estvéjénn 4 ezer *Orosz* fegyveresek érkeztenek-bé *Romába*, melynek alkalmatosságával egy utza (a' *Corso* nevü) megvilágosittatva is volt. Néhány napi ki-nyugvás végett való szállásra, a' *Lateranum* templom mellett

lévő palotába rendeltettek, a' honnét *Neapolis* felé fogják útjokat venni.

„Azok a' Princzek, *Gabrieli* és *Aldobrandini*, és Marquisok, *Mossimi* 's-*Ricci*, kik tavaly télenn a' Neapolisi tábornak rövid időig tartott *Rómában* való létele alatt, ott az Országgló-fzék' tagjaivá rendeltettek volt, minekutánna mostan oda visszra érkeztenek, minden hivataljaikba újanton visszra helyheztetődtek.

„A' Status fogjoknak száma itt naponként nevededik. Hertzeg *Sante-Croce*, Gróf *Marescoti*, Hertzeg *Borghesenek* az egyik fia, *Sciubert* két testvérek, és Gróf *Tarrigioni*, ki is eleinten *Palatinusi* Választó Fejedelmi Minister, az után pedig *Romai* Respublika béli Politziai-Director volt, mint a' Frantzia párnak barátjaik, és sok mások, ezen napok alatt minyájon árestáltattak, és az *Langelsburg* várába vitettettek. Hasonlóképpen el-fogattak a' 'Sidók közzül is a' két legkaszdagabbak és legelő-keőbbek, mivelhogy igen sok templomi portékákra tettek volt a' Frantziák' ott léte alatt szert.

„Hatodik *Pius* Pápa Aug. 27-dikénn *Valence* várossában a' maga Testamentoma mellé egy oly *Codicilustskát* ragasztott, a' mellyben, a' maga *Rómában* és *Florenceziában* maradni kéntelenítettett tselédjeiről tett kegyes rendeléseket. Minden ruháit és egyéb magános szoba-szereit, a' két Kómornyikjainak hagyta. — A' titkos Secretariussa *Marotti*, ilyen feljül irást metzetett az ő Szentsége' Kopor-sojára: — „

„Itt fekszik VI-dik *Pius*, az Ekklesia' Feje, az „előtt *Cesenai Braschi Angelus Janos*, ki is Pápai idejének hozfzuságára nézve, minden előbbeni Pápákat meghaladott; az Ekklesiát 24

„efztendők, 6 hónapok, és 16 napok alatt igaz-
 „gatta. *Valence* várossában, Aug. 29-dikénn
 „1799-ben, a' *Kassélyban*, a' hol a' *Frantziák*-
 „tól mind *Kezes* ugy tartatott, 81 efztendős 8
 „hónapos és 2 napos karában, leg iften-félőbb
 „módra mult ki a' világból. Erős-lelkiségére,
 „és a' leg nagyobb szenvedésekben való álha-
 „tatosságára nézve, tsudára méltó ember
 „vólt.

Frantzia Ország.

A' ki azt képzelheti, hány-féle indulatok té-
 pelődhetnek 30 és egy-néhány millió emberek-
 még pedig tüzes *Frantziák* között, egymással, az
 az *Orátóriumok* által, hogy *Libanok* a' fok
 orálásokban és irásokban, a' melyek ezeket a' fok
 féle indulatokat' élesztgetik, szüntelenül való el-
 lenkezéseknek kell helyet találni. — Ha *Bona-*
parte Lucian, a' volt *Directorium* ellen orál, elő
 áll a' *Párisi Journál*, és az *Orátornak* még kemé-
 nyebb vádakát gördít a' nyakába — ha *Röderer*
 a' *Consulokat* magasztalja, mások azokat a' sze-
 mélyeket kritizálják, a' kik a' *St Cloudi* történet
 elő-mozdítottái voltak — ha valaki azt bezzéli elő,
 hogy *Consul Bonaparte* mitsoda indított okokkal
 próbálja fel-gerjeszteni a' *Bánkosokat*, hogy a'
Státus' penziójinak és a' *Hitelezők'* interesseiknek
 fizethetésekre, adjanak 27 millió *Livrát* költsön,
 akkór mások az utzára ragasztott irások által gá-
 tolják az ő tzélozasát, &c. — Hogy mind ezeket
 ok nélkül irni ne láttassunk, *parallelába* rakunk
 ide néhány történeteket, a' melyek ezen fel-téte-
 leket világositják: — „

„*Bonaparte Lucian* ily le-irást tett volt a'
Directorialis országlásról az *Öt százak* előtt: *Rofz-*
szúl igazgattatván, minden felé rántzikáltatva, *Fi-*
nántziánk félelmes módra ki-merítettvén, minden

szegleteinn öfzfze-omladozni kezdett a' Respublika. Minden bizodalom és erő el-enyészett: benn hazafi-had; kívülről olyan ellenségek, a' kik semmi békeffégre nem léphetnek véllünk, mivel kezességet (garantiát) jövődö iránt egy felöll sem láthatnak. Gyáva Constitutziók és az uralkodó részre-hajlások, minden esztendőnként ujj revoluzziókat téfznek szükségessé. Rég az ideje, hogy vér fedezi a' *terrorismus*' embereit, és rég tsufoltattik a' közönséges inség, &c. — A' *Parisi Journal* ilyen jegyzéseket teszzen erre a' beszédre: Ha ily rofisz volt az Országgló-szék, miért nem tettetek ti, 800 Képviselők, jobbat helyébe. De ti, magatok ellene mondatok magatoknak: nem közöttetek ülnek-e' a' tölletok rofiszoknak ismértetett Országglók. Ti ismértetek-e' *Reubel* és *Merlin* Directorokat, ily igen büntetésre méltó embereknek lenni? *Sieyes* és *Roger Ducos*, most is *Bonapartéval* együtt, a' Kormány mellett ülnek. *Barras* Ex-Directort, leg gyönyörüségesebb tsendeségben élni engeditek. Minek nem változtattátok-meg, mint törvényes Képviselők, a' Constitutziót már régen, ha alkalmasnak lenni nem láttatok azt a' Nemzet' fundamentomos törvényéül szolgálni? Nem magatok vagytok-e' a' vétkesek, hogy ezt tselekedni el-mulattátok? Hát a' közönséges tiszttviselőket, kiknek semmi zsoldjaikat ki nem fizetitek, miként mérészlitek vádolni? „

„*Röderer*, a' ki most a' Consulok' jó Orátórának lenni tartattatik, így szoll: A' hatalommal-birókra ditséreteket ruházni, az ember kész szokott ugyan lenni: hanem tsak a' mostani jók érdemesek, hogy aranyot adjanak nékiek az emberek. A' pénz titkos szeg-jukból öfzfze keresztek, és az Országgló-széknek tzeljai' elő-segellésére ajánltatik., — Ugyan ekkór, más levelekben az iratott: hogy az inség most lépett légyen

Frantzia országban a' leg felsőbb gráditsra ; és Nov. 9-dike előtt *Sieyes* maga mondotta, hogy a' szabadság' és egyenlőség' segedelem-bányái kiszárodtnak, és ok a' Republikai földnek tsak egy újabb öszsze rázása által nyithatnak uj segedelem-kutfoket., — Továbbá, mikor már éppen meg-vetette *Bonaparte St. Cloudban*, ezen egedelem kút-fök' meg-nyílásának fundamenton: ekkor abban keresnek gántsot az ellenkező Irok, hogy kik voltak légyen *Bonaparténak* azok a' jobb kezer, a' kik ötet ezen *St Cloudi* változásokban elő-segéllették? Ezeknek neveikből egész laistromot irtak, és azt a' *Párisi* utzákon ki-agatták. Több mások között meg neveztetnek: *Admirál Bruix*; *Consul Bonaparténak* egy ifju testvére *Lajos*, *Swadron-Komendáns*; a' *Consul*' mostaha-fia *Boharnois Eugen*; *Adjutans*, *Gen. Moreau* a' *Consul*' *Sogora*, a' ki ennek valami hugát mátkásította - el, &c. — (*Consul Bonaparte*, *Boharnois* nevü *Frantzia Generálisnak* özvegyen-maradt ifju feleségét vette volt feleségül, kinek több gyermekei maradtanak az első férjjétől; egy ezek között, a' mingyár említett *Eugen Boharnois* is. — Erőssen házasodnak a' *Frantzia Generálok* a' *Bonaparte*-házba; előbb *Duphot* akárt, helyibe *Bernadotte* következett volt, most már *Moreau* is ide gondolkodott.

A' *Párisi* Bankósokhoz intézett beszédében minden Oratori tehetséget elő vette *Consul Bonaparte*: — „A' tékozlók' országlása (ugy mond) meg-ízűnt; a' gazdagság nem tehet többé fenkit gyanúsá, mivelhogy a' bolondság' és tudatlanság; helyébe, talantom és meg-világosodottság helyheztedtek. Hogy a' békesség siettedhessék, nem kell az ellenség előtt a' finántziának tökéletes ki-üressülését mutatni, hanem, hogy tsak az Országlók' álkalmatlan volta okozta annak, rövid ideig tartó ki-üressülését, &c. Erre, a' *Consul*' rosz aka-

rói ismét meg-fzollalván, azt az ellenvetéft teszük akadályul igyekezetébe, hogy ez a' befzéd a' revolutziónak minden ujj változásaiban eddig-is ilyen hangonn folytattatott légyen, 's-több e'-félék.

Német Ország.

Valamint Nov. 22-dikénn Császári meg-hatalmazott Minister Gróf *Lehrbach*, ugy a' folyó Déc. 4-dikénn *Károly* ö Királyi Fő Hertzegsége is, mint a' Birodalom' Feldmarschalja; egy-egy hathatós Jelentéseket intéztenek a' *Swéviái* Kerület' Rendjeihez, melyekben ezek, a' mostani környülállásokhoz képpeft igen méltó képpen buzdíttatnak, hogy a' futo békefféges hírek által magokat meg-tsalattatni és el-alatni ne engedjék, hanem inkább, a' Német Diétánn meg-határozott mind *Quintuplumnak*, mind pedig a' 100 *Romai* hónapnak, ki-állításával és le-fizetésével, ök, mint a' kiknek Kerületjek, az ellenség' bé-ütéseinek leg inkább ki-tétettetve vagyon, mások felett különösön *siessenek*.

A' *Károly* ö Fő Hertzegsége' ezen kivált-képpen nevezetes Hírdetésének egész le-fordítása magyarul így vagyon: — „

A' leg szorgatóbb kéntelenségnek érzése által okoztatik (így fzoll a' Fő Hg), hogy nékem a' Rendekkel, egy olyan tárgyról, és egy olyan magát jelengető köz vélekedésről kell fzollanom, a' mely a' Német Birodalom' közönséges ügyének leg nagyobb kárára válhat. Kéntenen vagyok fájdalommal éfzre venni, hogy a' Frantzia országi leg ujjabb történetek, a' melyek ott a' fő hatalmat más kezekre jádzódták által, majd mindenütt a' békeffégnek már oly fokfzór meg-tsalt reménségével való hízelkedésre szolgáltattak légyen alkalmatofságot, és hogy ezen igen-siette-

tett reménség már még arra is indító-okúl szolgáljon, hogy a' *Contingentzia*' és a' Diétai végzések szerént való egyéb tartozások, mint már szükségtelenek, el-halogattatódjanak. Egy Német hajlandósággal bíró szív-, és egy ily fok szomorú tapasztalásokból tanuságot vevő lélek - is, el nem követhet semmi ilyen nemü böltstelenségeket. Telyességgel el nem kell az embernek azt a' régulát felejtteni, hogy magát éppen akkor készittse leg hathatósabban a' hadakozáshoz, a' mikor meg-békélleni szándékozik: és mi sokkal is hamarabb és jobban is hozzá juthatunk ahhoz, mihelyest azt látádjja az ellenség, hogy mi, ha ő a' maga parantsoló és előnkbe, nekünk tsupa el-nyomatatásunkra és gyalázatunkra tzelozó, békelességes feltételeket / ~~szándékozik~~ / sifennibargjánduj megmaradni akar, vagy nyilvánóságosan az arra legközelébről szolgáló készületeket teszi, a' tsatázásnak folytatására alkalmas állapotban légyünk. A' Frantzia országba igen sietve helyhez tetett reménség többször meg-tsalta már az embert, hogy-sem magát a' mostani ujj történetek által ujjantón meg-tsalattatni, és a' védelemre meg-kivántató készületeknek meg-tétele helyett, a' képzelődésekben el-alatni engedje. Eleitől fogva szemléltetett az: hogy, Frantzia országban minden ujjabbi faktzió, fokot befzéllett a' békelességről, nem azért pedig, hogy azt igasságos feltételek szerént tökéletességre vinni kívánta volna, hanem tsak azért, hogy az által a' nép' hajlandóságát a' maga részére halythassa; és hogy, ezen faktziók a' békelességről való minden féle fok befzéd mellett is, vagy mindenkor ujjabb háborut kezdettenek, vagy pedig a' békelességnek nevezete alatt nem egyebet, hanem tsak ellenségeiknek snmmivé való tétettödéseiket értették. Ezek a' Frantzia országi 9-dik Novemberi történetek, ha szorossan meg-fontóltatnak nem találtathatnak olyan természetüeknek, hogy egyfzeriben ily nagy bizoda-

lommal leheffen hozzájuk viseltetni. Azok a személyek, a' kik most Frantzia országban a' fő hatalmat magoknak vették, egy rézint éppen azok, a' kik valamint principiumjaik, ugy egész közönséges életjek módja által, mind azok ellen a' Státusok ellen, a' melyekben az övékhez nem hasonló alkatásu rendtartások vagynak, halálos gyűlölséget és örökös ellenségi indulatot esküdtek; fokakat is ezen Statusok közzül már fel-forgattak; másokat pedig, éppen a' békeffégnék ideje alatt jármóltak-le.

„Az ő közönséges írásaikban uralkodó indulat is, nem oly igen békefféges még; nem homályosan mondódik benne gyakran, hogy ezen új jabbí revoluzionak, tsak az legyen tzeleözása, hogy a' Respublika arra a' rangra emeltetődjön-fel, melyre néki Európában már el-jutni kellett volna. A' meg-buktatódott Directorium ellen való tüzeskedés nem azért vagyon, hogy a' hadat elkezdette: hanem, hogy szerentsétlenül folytatta; egy tartománt sem hodoltatott-meg, és sokat elvesztett. A' Frantzia Proclamatziókban előbb mindenütt a' győzedelmeskedésről, a' békeffégről pedig az után, vagyon a' bezféd: mely szerént nékiek még nem látzanak a' körülállások a' békeffégre elég kedvezőknek; és előbb meg akarják még egyszer a' hadi szerentsét próbálni. A' Hadi-minister nyilván hirdetteti: hogy, ő a' táboroknak mind erőffitésekenn, mind egyéb fogyatkozásfoknak el-hárítatódásokonn szorgalmatoskodik; sőt hogy maga is, mihelyett az ezten-dő' része a' táborozás' el-kezdését meg-engedi, ofztozni fog vélek a' hadi nyomoruságokból, és nékiek ujj, ugy mondatott, győzedelmekre készit útát. A' Frantziák' részéről, az ő hadi készületeket illető szorgalmatoskodásban, még eddig legkissebb a'-féle még-szünés is nintsen, a' mely a' Németeket, hasonló meg-szünésre fel-indithatná.

Sőt az ő 4 ujj magokhoz kaptsólt Departamentumokban, egy ujj tábor állítatik-fel. Ha semmi gyanut nem akarna is az ember Frantzia ország' ujj Országglóinak gondolkodásfaik' módjába és tzélozássaikba helyheztetni: tsakugyan egyéb-aránt, nem oly erős még ott ez az ujjantoni revolutzió, hogy magát arra bizhatná az ember, hogy ezek az ujj Országglók is, mint az előbbiek, még meg nem buktatódhatnak.

„Végezetre, nem egy oly békeffég, nem egy oly nevezet-, a' mely minden Fegyvernyugvált illető Alkunak adódhatik, hanem egy olyan békeffég-felöll való bizonyossá-tétetődés, oly békeségnek fel-tételei, vagynak itt kérdésben, Claj' mely békeffég tulajdon-keppen való tzélozása ennek a' háborunak, és a' mely fel-tételeket, a' Német Birodalomnak betsülete, méltósága, szabadsága, maga-fenn-állása, és a' betses Békeffég-kötésének meg-ronthatatlansága, kívánnak. Itt az eddig költ Birodalmi végzése' értelmével meg-egyező, egyenes, igazságos, illendő, tartós, és oly tulajdonságu, Birodalmi-békeffég forog szóban, mely által a' vallás, tulajdon, hazafiak között való rend, és a' Status-Constitutziója, bátorságba helyheztetődjenek.

„Kérem a' Rendeket, hogy ezen elő-adásokat pátriótai indulattal vegyék sziveikre; kik is minden bizonnyal egy értelemben vagynak én-véllem, az iránt, mely nagy mértékben kívánja töllök azt a' böltseffég, hogy a' békeségnek közöl-létéről való biztattatások, és az ellenségtől fel-vett mértékletes principiumok által, magokat munkátlanságba tétettetni ne engedjék, és fegyvereiket mind addig, mig a' békeffégnek alá-nem-iródott, le ne tegyék. Altal fogják véllem együtt látni a' Rendek azt, mely szükséges legyen, hogy ok a' védelemre meg-kivántató kélfü-

letekhez semmi lágy-melegséget férkezni, meg ne engedjék: sőt ellenben, ha valaha, most vagyon inkább az az idő-pont, hogy iparkodásaikat ketőztessék, tsatázó erejeket neveljék, és az Országgyűlésnek, az ő önnön-védelmeztetődésekre meghatározott és meg ujjított végzéseit, telyesítsék, hogy ilyen képpen az ellenségnek, akár milyenek légyenek is az ő tzélozásai, az erőnek hathatós *massája* helyheztethetődheffen elibe. Tsak egyedül egy kényszerítő hadi-erő tartóztathatja-el az ellenséget az ő további pufztító támadásaitól, tsak az ofzlathatja vagy végezheti-el a' háboru' kédvetlenségeit, teheti jobbakká az alkudozások' alkalmatosságával a' fel-tételeket, és végezetre tsak *Bazis* tetheténazi a' nébességet, bármelyj valójában érdemes lehet erre a' névre, 's-meg-jutalmazhatja azokat a' külömb-külömb áldozat-tételeket, mellyekkel mi már igen is régen tsatázunk annak meg-nyerése végett."

* * *

A Conclavéről

az, az,

A Római Sz. Pápák' Választatásoknak módjáról.

Életének végső esztendeiben sok viszontagságokat szenvedett, de azok közt magát mindenkör keresztény Filozofus módjára viselt, 's végtére, a' múlt Augusztus 29-ik napján, *Valenci* számkivetésében bódogúl ki múlt VI. *Pius* Páának meg ditsöitetése után, mingyárt arról szorgalmatoskodtak a' választás jussával bíró egyházi fejedelmi személyek a' Kárdinálisok, hogy hol, és mikor kellene a' Conclavéba bé menni. Rómában, a' hol még akkor a' Franczia alkotmány fennállott, és sok ellenségei találtattak az egyházi Birodalomnak, nem lehetett ahoz kezdeni, és így

más tsendesebb 's alkalmasabb helyről kellett nékik gondolkozni. — A' *Conclavéba* való bé menetelnek régi bullák által meg határozott idejét sem lehetett meg tartani, néhányan itt, mások amott tartózkodván a' Kárdinálisok közzül, és az Olasz Ország Státusoknak kétséges ki menetelü környüállasai közt lehetetlen volt nékik olly számmal öfzve gyülni, a' minémü a' Pápa választatásra meg kívantatik. Végtére Ö Csász. Kir. Felsége, mint az egyházi jussoknak legnagyobb, 's leg hatalmasabb védelmezője, maga Birodalmában adott nékik tsendes szállást, és *Velenze* várallát rendelte azon fontos munka elf. közlésének helyéül. holott e' folyó Decemhernek 1. 50 napján, az úgy nevezett Sz. *Lélek* műsejének a' Sz. György templomában lett el éneklése után bé is mentek a' *Conclavéba*.

Nem kevesen találkoztak a' *Magy. Kurirnak* Erd. Olvasói közzül olyanok, a' kik egynéhány újság darabjainkból látván azt, hogy nem fokára el fogna a' *Conclavé* kezdődni, de ennek esméretsegére magoktól nem juthattak, bennünket eleve meg hírték arra, hogy íránk le, 's közlenék velek azon tárgyat annak idejében. Ezeknek erántunk való bizodalmat nagyra betsvén, egész kéfzséggel igyekezünk kivanságaikat tellyesíteni.

A' hajdani Romaiaknál, *Festus* tanubizonyosága szerént, tulajdonképen (*proprie*) az olly szobák nevezettek *Conclavéknak*, a' mellyek a' paloták' belső részeiben, a' *triclinium*, az az, az ebédlö szála mellett voltak, 's mindenik egy külsai nyilt fel. — *Improprie*, az az, hasonlatosfág szerént, azon épület hivattatik *Conclavénak*, a' mellybe az utolsó Pápa hálála után következő Pápa választatásra a' Kárdinálisok öfzve gyülnenek, abba bé zárattatnak, és valameddig azon

munka végbe nem megy, abból ki sem bocsáttatnak.

(A többi más alkalmatossággal.)

Tudósítások.

1) „Vita Comitum Suvarow-Rimniskoy Imp. Russ. et Cæsaris Regii Supremus Campi Mareschalli, cum imagine ad vivum expressa, 8. maj. Budæ 1799. — az arra harmintz Krajtzár; melyet lehet venni Magyar országon minden Városokban; a' Pesti K. Universitás' Könyvárossainál; Erdelyben pedig Typ. Hochmeister Urnál

* * *

2) *Topographisches Postlexikon aller Ortschaften der k. k. Erbländer, a' II-dik Résznek II-dik Kötetje.*

Meg akarván felelni az Író annak a' jó indulatnak, mellyel az ő munkája mind a' belső mind pedig a' külső országiaktól fogadtatott, egész igyekezetét arra fordította, hogy ezen munkáját a' lehetősebb sietséggel ki adhassa és minden 6 hónapok alatt egy egy Kötetet a' Publicumnak által adhasson. Már ezen II-dik Résznek II-dik Kötetjét is, mely Austriának folytatását foglalja magában, el-vitethetik az Elő-fizető Urak azon helyekről, a' hol elő-fizetéseiket le-tették volt, és a' hol már most a' III-dik Kötetre is 3 Forintokkal prænumerálhatnak. Ha kinek külön-külön csak egy-egy Rész' meg-vételéhez volna kedve, jelentetik ujjanton, hogy e'képpen nem 3, hanem 4 Forint és 30 kr. az arra egy egy Kötetnek: ha kinek még az egészre való elő-fizetéshez kedvek lenne, ezeknek is jelentetik, hogy 15 Forintoknak az 5 első Kötetekért való le-fizetésével, még most

az elő-fizetők közzé bé-állhatnak. A' munka IV Részekből áll, melyek közzül az I-ső, *Cseh. Morva és Slésia* országokat; a' 2 dik *Ausriát* az ehez tartozó tartományokkal együtt; a' III-dik *Napnyugoti és Napkeleti Gallitziát*; a' IV dik pedig *Magyar és Erdély* országokat foglalja magába.

A' munka' hasznos voltának bizonyításául, példa-képpen azt hirdette-ki egy közelébbi tudósításában az Író, hogy *Lőtse*, mint ezen Lexiconban elő forduló *Posta-Statzió*, miként íródjék - le benne; t. i. így: —,

BCU Cluj / Central University Library Cluj
 „*Leutschau*, lateinisch: Leutschovia oder Leutsovia; ungarisch: Löfche oder Löchtse K. Város; slawakisch Lewoeza. Ober-Ungarn, Vipers Komitat, eine königl. Freystadt, dessen Bewohner der deutsch- und slawakischen Sprache sich bedienen, mit einem eigenen Magistrate, Pfarr, Minoriten-Kloster, mehreren Kirchen, und einem Bethause der augspurgischen Confession; auch befindet sich allda ein adeliches Konvikt, Gymnasium, und evangelische Schulen, dann das königl. Komitatshaus, Postamt, Kriegsgebäude und 2 Kasernen. Die Stadt selbst liegt in einer sehr angenehmen Lage, zwischen Uloša (Körperöhren) und Roskocz (Roschkowz) von beyden Orten ungefähr 1 Stund entfernt. Poststazion.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

NO. 51.

A' FELS. R. CSASZARNAK ES A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Kedden Decomberek 24-ik napján,
1799-ik esztendőben.*

Béts.

Most csak néhány sorokból álló officiális hadi tudósítást olvasunk a' *Bétsi Udv. Ujjságban*, melyben azt írja *G. Melar*, hogy seregeit a' falukonn sűrű szállásokra rendelvén, fő hadi szállását *Fossanóba* tette által, míg az alatt *Gen. Gr. Hohenzollern* az ellenséget *Novi* tájján minden pontokonn meg-támotta, és *Novi* várát is ujjanton el-foglalta, 's *Gavi* várát is körül-kerítette.

* * *

Az itt lévő Universitásnál közelébről néhány idegen Medicinæ Candidatusokon kívül, a' szokás

E e e

ban lévő három vers béli Rigorosum Examenek után, ugyan ekkor promovealtatott Ns. *Nagy Sámuel* Ur is, a' ki az Orvosi tudományoknak halgatását *Er-lángában* kezdvén, és *Jenában* végezvén, az után a' praxisnak gyakorlását, a' *Bétsi* nagy ispotályban folytatta. — „

„A' Tudományaik által magoknak a' külföldiek előtt is nevet, és betsületet érdemelt hazánkfiához viseltető tiszteletünk, és kötelességünk kívánnya továbbá, hogy ezen mind a' két Magyar hazában már különben is méltó tiszteletben tartató hazánkfiáról, ezen alkalmatossággal azt is hírül-adjuk, hogy ő, két nevezetes Német orizági Tudós Társaságok által, meg, tiszteletetett légyen. — „

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„Egyike ezen Tudós Társaságoknak a' Prussus *Westphaliai* Termézet- vizsgáló Társaság, a' melynek Levelező tagjává — másika pedig a' *Jenai Societas Erudita Medicorum et Chirurgorum*, melynek honorarius tagjává neveztetett. Ezen *Jenai* Tudós Társaságnak, két nagy hiru-nevü tudósok, u. m. *Hufeland Jenai* Professor és *Weimari Hertzegi* Udvari Tanácsos, és *Loder Jenai* Professor 's-hasonló-képpen *Weimari* Udvari belső titok Tanácsos Urak, ez ideig a' Præsesseik: hanem Professor *Loder*, az *Orosz* Udvarhoz való Udvari Doktorságra meg hívattatván, meg eshetik, hogy oda fogja *Jéndt* ném foká hagyni.

A' F. Marschall Gróf *Suwarow*, Hertzeg *Rim-niscoi* ' *Italskoi*' vezérlése alatt lévő *Orosz* sereg-ről, ilyen szókkal ír a' *Bétsi* Udv. Ujjság: — „

„*Prága*. Az *Orosz* Császári seregnek, a' mely a' Gen. *Rosenberg*' és *Derfelden*' vezérléseik alatt,

két Collonnékban, Cseh, Morva, és a' két Gallitzia országokonn keresztül, útját az Orosz Birodalomba vilfsza felé folytatja; első tsoportja ide (Prágába) Déc. 14-dikénn meg-érkezett; és 16-dikánn; 18-dikánn, 's 20-dikánn, a' több tsoportjai is várattatnak. Egyik Colonnénak, Gub. Consiliárius Gr. *Kolowrath Filep*; a' másiknak, Gub. Cons. Báró *Reisky Ferentz* Urak; a' vezető Commisáriussaik:

„Orosz Gen. Hertzeg *Pankration*, és Gr. *Kamenskoi*, több más Orosz Generálisokkal, Stáb és Fő tisztekkel együtt, már még 14-dikben, ide érkeztek volt. A' Nagy Hertzeg *Konstantin* is ide érkezvén 15-dikben, más nap tovább vette *Brünn* felé útját.

Petersburgból: — „

„A' mostan férjhez adatott két Orosz Nagy Hertzeg Afzszonyok titulusaikat olyan-képpen határozta meg az Orosz Császár, hogy a' Magyar Országai Palatinus ö Fő Hertzege hitvesse *Alexandra Pawlowna* Császári Nagy Hertzeg Afzszony; *Auszriai Fő Hertzeg Afzszonyi*, *Helena Pawlowna* Császári Nagy Hertzeg Afzszony pedig, a' *Mecklenburgi Swerini* Hertzeg' hitvesse; *Mecklenburg Swerini Örökös Hertzeg Afzszonyi* nevezettel; illetve nek:

Konstantin Nagy Hertzegre nézve, ilyen végzése jött-ki az Orosz Császárnak: — „

„Minthogy mi, mint Fő Uralkodó és Atya; azt a' vitéséget és példás bátorságot; melyet a' mi kedves fiunk *Konstantin Paulowics* ö Cs. Nagy Hertzege, a' Hit' és Polgári rend' ellensége ellen való ezen egész esztendői táborozás alatt, megbizonyított; nem másként; hanem leg belsőbb örvendezéssel hallottuk: ehez képpett, az ö megjutalmaztatásául és további maga nagyobb ki-mu-

tatására tzelezo buzditasul, *Cesarewitsch* titulust adunk neki.

A' ko'velkezo, u. m: *Sawalifchin*, *Mamajew*, *Sedmorazki*, *Wasimitnow*, es *Baro Fersen* nevet viselo *Orosz* Regementeknek, es *Ogarew*, *Erickson*, *Weljeschew*, *Ofzirow*, *Matuischin*, 's *Lindsor* nevü Granateros Batalionoknak, meg-tilatott a' marsch-dobolas, azért, hogy ezekben, a' fenyitek es *subordinatzió*, meg nem tartatott. A' *Sawalifchin* Regementjének, még ezen feljül, mely is egy zászlóját el-veztette, zászló sem engedtek az el-veztet' helyébe.

Orosz Vezér Gen. *Rimskoi Korsakow* (ki is *Zürchnél* táborozott), továbbá Gen. Lieutenant *I-s* *Sack*, es *Schikofchin* es *Marabiar* Gen. Majorok, el-botsattattak a' szolgálatból.

Frantzia Ország.

Most minden *Frantziák* azon futtatják az eszket, hogy : valyon mitsoda *Constitutziót* tudnak már most nékiek az ő *Böltseik* adni, a' mely olyan legyen, hogy egy pár esztendök mulván, valami más *Bonaparték* es *Sieyesek*, ismét elő ne állhasanak es erről is azt ne mondhasák, hogy ez sem ért semmit. — A' napokban azt irták volt valami jó kedvü *Irók*, hogy a' *Consulok* egy nagy ebédet adtak légyen a' két *Kép-viselő Commiffiók*' 50 tagjainak, melynek alkalmatosságával ebéd-után egy *Constitutziót* is olyaftattak volna fel-elöttök, oly tzeállal, hogy a' *Kép-viselőknek* ez iránt való eszek-járasikat ki-tanulhasák. — Más nem ilyen jó kedvü *Irók* az-olta ellene mondották az előbenieknek, ily szokkal : hogy, a' *Consulok* a' nevezett két *Commiffióknak* nem adtak ebédet, következés-képpen, leg alább egy ily ebéd után, semmi *Constitutziót* is azoknak elibe nem terjeszt-

hetek: azonban, csak ugyan köz-kézenn forog már, kevés idő-olta egy új Constitutzió, melyről azt tartják, hogy *Sieyes*nek még akkori munkája volna, mikor 1795-ben a' 11 személyekből álló Commissió, a' most el-töröltetett Constitutziót készítette volt. Juthat az Ujtság-Olvások' ezibe, hogy ez a' 11 személyekből álló Commissió megvetette volt a' *Sieyes*' plánumát, mint igen metaphisicus dolgot. Mitsoda Izerantsével fog most járni, majd meg-mondja az a' Képviselő Commissiók' Sectziója, a' melyre bizattatva vagyon a' Constitutziók-Észítés.

Néhány Párisi, és ezek között a' Consuláris részenn lévő Ujtság-irok is, meg intették a' publicumot, hogy a' ki hirteltetett Constitutzió-nale plánumot, csak úgy nezze, mint az egésznek csak dirib-darab részzeit, melyeket valójában csak az egésznek olvasásakor lehet meg itélni, &c. — Azok a' tördelékek, a' melyek ezen plánumból még eddig a' világ' elibe ki-búvni mernek, ilyen formajuk: 1) *Választói*; 2) *Bé töltető*; 3) *Törvényhozói*; 4) *Candidatus*; és 5) *Biroi Hatalmak*, legyenek. — Az 1) söt tegye, egy *Nagy Választó*, és egy *Constitutionális-Jury*; a' Nagy Választót a' *Jury*k tegyék, ötöt fontos okokra nézve le is tehessék, és magok közzé vehessék; a' Nagy Választó nevezze és tehesse le a' Consulokot, és az egyéb fő hivatal béli személyeket, hanem törvényhozásba és az **adminisztratzióba**, ne elegendjék; a' **hozattatandó** törvényeket ő regisztráltassa és publikáltassa — a' 2) dik, t. i. a' *Constitutionális-Jury* 80—100 tagokból álljon, egy *Præselle* legyen, és mind azok, mind ez, holtig maradjanak meg; a' Nagy Választónak tevésén kívül, ők választanak törvényhozókat, a' főbb hatalmak között eshető egyet-nem-értéseket ők végezzék-el, és valamely *Ostracismus* formai hatalmat is gyakorolhatnak, a' mely szerént t. i. ha valamely sze-

731
mélyt igen el-hatalmasodni szemlélnének, azt ma-
gok közzé vehessék, 's-ez által alkalmatlanná te-
gyék, hogy egyéb hivatalt viselhesen — a' 3)-dik
Hatalmat 2 Consulok, 14 Ministerek, Departamenta-
lis Administrátorok, és az ország-közönségei, te-
gyék; a' Consulok egészen különösen, egyik a'
külső, mások a' belső dolgokat, tulajdon töllök
neveztetendő tagokból álló Tanácsok által, igaz-
gassák, a' Törvényhozók' elibe terjesztetendő tör-
vény-projectumokat ezek készítsék; a' Ministerek-
nek egyik része az egyik, másik része a' másik
Consul' alá tartozzék, és ezektől neveztesse 's-
tétessenek-le; a' Departamentumok, bizonyos számu
Divisiókban egyesítettvén, az ő adminisztrátó-
dások együgyübbé tétetteffék; a' Közönségek szé-
lesültebbek légyenek — 4) a' Törvényhozó ha-
talm Tribunalusból, és Senatusból, az 100, ez 400
tagokból álljon, azok 7 elztedőre, ezek egész éle-
tekre, és mind két rend-béliek a' *Juryk* által vála-
tattassanak; a' projectáltatott törvényeket, azok
vitassák, ezek pedig az elsőktől tett határozásra,
tsak *igent* vagy *nemet* mondassanak — 4) a' *Cand-
idatusság* így határozodik-meg: az ehez jutí tart-
ható Frantziáknak száma, 5 millióra tétettvén,
ezek öfzfe gyűlnek tsak most egyszer, válofzta-
nak 500,000 Delegatusokat, ezek válofztanak to-
vábbá 50,000 Válofztókat, ezek ismét neveznek-
ki magok közzül 5,000 Candidatusokat, a' kik
egész életekben azok maradnak (melyel kétség
kivül a' szüntelen való nép-gyűléseket akarja el-
törteni *Bonaparte*), ezen 5000 Candidatusok köz-
zül neveznek a' *Jurik* végezetre mind azokra a'
hivatalokra, a' melyek, a' fenn-mondottak szerént,
az ő nevezésektől függenek, — az 5)diket,
t. i. a' *Birákat*, mind a' Constituzionális *Jurik* neve-
zik, tsak az ugy nevezett Békeffég-Biráit (*Frie-
dens-Richter*) nem ok, &c.“ —

Hanem, még eddig mind ezek, leg meghatározatlanabb elő-adások, és a' közönség' kezibe is csak azért bocsáttattak a' Consuloktól, hogy hadd láthassák, mitsoda indulattal fogadtatnak. Sőt mint sokak írják, már még csak ez az eddig így elkészült, úgy mondván csak árnyék Constituzió is, hasonlásra szolgáltatott, *Sieyes* és *Bonaparte* között alkalmatosságot. A' *Nagy Választó*, nevezetesen nem tettzik Bonaparténak. Ő egy Fő- és Principális-Consult projectál, a' ki mellé még két alsóbb Consulok rendeltetessenek; de úgy, hogy az le ne tehesse ezeket, és valamint az, úgy ezek is csak 10 éfztendeig viseljék a' Consulsgot, &c — *Daunou*, *Boulay*, és *Chaval* foglalatoskodnak benne, hogy a' két Consulok' különbözőzéseiket egyeztessék. A' mi *Bonaparténak* mindenek fellett a' *Nagy Választónak*, vagy Fő Consulnak hivatala, egész életében tartson.

Minden alkalmatosságot elő keresnek a' Párisiak arra, hogy Consul Bonaparténak hizeledhessenek. Egy théatromonn közelébről történt, hogy egy játékban egy jádazónak, a' ki a' Bonapartét az Öt-százak' tanácsában meg-mentett *Tome* nevü Gránátéros' személyében jádzott, fejére koszorut kellett volna tenni. *Tome*, kire a' játék tzelozott, maga is jelen volt a' zézök között egy lozsiban: melyhez-képpelt a' jádzó személy a' lozsiba fel-szaladván, magának a' valóságos *Tome* Granatérosnak nyomta fejébe a' koszorut, a' melyért le-irhatatlan tapsolást nyert a' nézőktől.

Nagy Britannia.

Az Anglusoktól Hollándia ellen tétetett szentsétlen expeditziónak egyéb mellesleg való környülállásai között, a' *Londoni* Udvari Ujjság említi, hogy a' mult Nov. 12-dikénn *Hollandiának*

partjai mellett *Ameland* szigeténél az *Ölyv* nevű 20 ágyús Anglus hajó, melyet az Anglusok kü- lömben is a' Hollandusoktól vettenek volt el, egy rend . kívül nagy tenger - hánykodás által a' parthoz halytódott, meg - feneklett, és a' rajta lévő 12 tisztek és 200 köz katonák között, csak 21 ember menekedhetett-ki. — A' *Yorki* Hertzeg most már mind abban foglalatoskodik, hogy azo- kat a' katoná-személyeket, a' kik magokat ezen *Hollandiai* expedízióban meg-különböztetve jól viselték, meg-jutalmaztattassa; némelyeknek egész életjékben, másoknak pedig mind addig tartó pen- siók rendeltetnek, a' -míg szegény állapotjók- ból ma- gokat elő vehetik.

Mikor a' *Hamburgi* Magistrátus nem régi- ben az isméretes *Napper Tandy* nevű *Irlandust*, az *Angliai Országló-szék* könyvtárából egy adta- ki, hogy az ő jövő állapotja felől is gondos- kodott; egyenesen meg-határozott t. i. az ő ki- adódását illető egyezésben, hogy sem nem a' ha- di törvények szerént fognak vele bánni, sem pe- dig és nevezetesen, halálra nem fogják sententziá- ni. Sőt ellenben arról is kinyilatkoztatást tett egyfzersmind az *Angliai Országló-szék*, hogy *Nap- per Tandynak*, mint egy, mind talentomaiért, mind pedig a' próba-tételekre alkalmas karakterjéért a' Státusra nézve eleitől fogva veszedelmes em- bernek, csak éppen oly állapotba szükség hely- heztetődni, a' hól a' Státusnak többé ártalmára ne lehesse. — (Ez a' körülállás hitelesíti azt a' meg-jegyzést is, melyet némely ujjabb Lon- doni tudósításokból olvasunk, hogy t. i. midőn ezen *Napper Tandynak* fia *Irlandiában* a' Vice- Királyhoz járulván, azt tudakozta volna, hogy, az atyának halállal - lejendő meg - büntettedé- sét gyaníthatná-e', ily feleletet vett a' Vice - Ki- rálytól, hogy : nem gyaníthatja ugyan a' kör- nyülállások szerént, halállal lejendő meg-büntet-

tetődését, hanem csak azt, hogy gondolható-képpen *Tandy* is *Scotziába*. a' *Sz. György*' várába fogna vitettetni, a' hol *O-Connor* és több más *Irlandusok* tartattatnak.)

Batava Respublika.

A' milyen nagyon örvendettek a' Szövetséges *Belga tartományok* annak, hogy őket már most a' *Frantzia seregek* is oda fognák hagyni: éppen ily erőssen nyughatatlankodnak már most, azért, hogy nem tudhatják, mire véljék a' *Frantzia Consuloknak* az ~~az~~ *ujjantoni végzését*, mely szerént már most csak *Amsterdám* várossában 2000 *Frantzia katonák* maradnak őrizetenn. —

Az *is* *halmok* *gyűlt* *és* *azokat* *egész* *szén* *el-töltött*, *kávé*, *nadméz*, 's-egyéb minden féle mind két *Indiai áru-portékák*' sokaságának meg-gondolása, arra indította az *Angliai Országgló-lízeket*, hogy mind ezekből a' *Hollandusoknak* is szolgáltasson, oly tzéllal, hogy ezek, más nemzeteknek el-adják: A' melly környülállás azonközben, eléggé éreztetheti a' *Hollandusokkal* az ő mostani gyengeségeket, hogy t. i. tulajdon *Indiai portékáiknak* árulhatását is, az *Angliai Minisztérium*' jó akaratjának közönhessék. —

Azt a' tábort, a' mely Holláudiában eddig a' Gen. *Brüne*' vezérlése alatt volt, most Gen. *Kellermann* vezéri. Gen. *Brüne* Párisban vagyon, a', hova a' 6 gazdagon felszerázoztatott lovak is (melyeket *York* Hertzegtól kapott volt), a' gyémánttal rakott karddal együtt, utánna küldettek.

Török Birodalom.

Még eddig sem a' Nagy Vezérnek Egyiptom felé való közelittéséről, sem a' Frantzia előljáró feregeknek véle történt öszsze-tsapásaikról szóló elő-hireknek, meg-valóságosodásokról, nem érkeztek bizonyos tudósítások. Azonközben, hogy az Egyiptom ellen rendeltetett tábornak erőfittetésére a' Török Birodalomban ujj felkelés vétetődött légyen munkába, ezt bizonyosnak lenni írják, és mindenek felett azok a' tekergő tolvajok és útonn-állók fogdosztatnak öszsze, a' kik már még Konstantinápolynak szomszedságában is, felelmessé kezdették tenni az ország-utakat. — (Azt állitják némelyek, hogy a' *Widdini Paschawand-Oghli* Pascha is, ezen koborló tolvajok ellen, 15 ezer emberrel költ légyen fel. Az, mint eleinten némelyek vélekedtek, hogy *Paschawand-Oghlinak* mostani mozgásai, talám ujjantoni támodásokra tzeleznának, a' jelen való környülállásokhoz képpest, nem is gyanittódható dolog.)

* * *

Egyiptomi tárlózsok: —

Azon nevezetes tudósításban, a' melyet az Egyiptomból minap haza jött Frantzia épittömester *Norry*, az ő ott mulatása alatt való foglalatosságairól közönségeslé tett, méltán olvasást érdemel a' következő ártikulus is, melyben az iratik-le, hogy ő a' *Pompéjus*' nevezetes öszlopát

miként mérte légyen meg: (A' többit a' jövő pos-
tánn.)

Elegyes Levelek.

Az a' Bernban sok ideig polgármesterséget
viselt, és a' Frantziáknak oda-menetelekör ki-
vándorlott tisztes öreg, *Steiger*, Déc. 7-dikénn el-
temettetett nagy tiszteséggel *Augsburgban*. Két
Gránátéros Bátallion és egy Regiment Drago-
nyos Orosz katonaság tették a' halotti parádét.
A' kísérők között voltak, más tiszteken és fő-
személyeken kívül, *Wikham* Angliai, és *Stackel-
berg* Orosz Ministerek is.

Nem igaz, így szoll a' *Párisi Journál*, hogy
a' Consulok között egyenlenséget kívánótj vol-
na a' felett, hogy az egyik, a' Nagy Valóztót
vagy Fő Consult az ujj Constitutzióban, örökös-
nek a' másik pedig ideig valónak tétetni akarta
volna; mert, mihelyest ő, a' *Constitutzió-nális-Yuryk*
által le-tétetődhetik, mingyár nem mondattatha-
tik örökösnek. — Egyéb aránt azt is mondják,
hogy ez Constitutzió, mely most köz *crisis* alatt
forog, nem a' *Sieyes'*, hanem a' *Daunou'* mun-
kája volna, mely szerént most ujjanton meg-vet-
tetett volna a' *Sieyes* plánuma.

„Bizonyos (így írnak Párisból) hogy *Lafayet-
te*, a' napok alatt meg-fordult légyen Párisban,
de tsak igen kevés ideig, minthogy meg-intetett
a' Consuloktól, hogy távozzék-el onnét: hanem,
egyébaránt tsak ugyan Frantzia országban egy
régi lakta-földjére vonta el magát.,,

Páris, Nov. 10-dikénn: — „A' két Törvény-
hozó Commiffióknak Constitutzió-nális Sectzióji,
és a' Consulok, 8-dikban estve, *Bonaparténál* öfz-
sze gyülekeztek; reggeli 5 oráig tanátskoztak; a'

Constitutziót fel-olvafták ; helybe hagyták ; a' rendbe-szedés végett *Daunoun*nak által adták ; 13-ik-ban, telyes Commissióban fel-olvafták ; 18-dikban a' Departamentomokba széljel küldözik. A' Fő Consul a' *Luxemburg* nevü palotában, a' más kettök a' vólt Törvényhozó Tanátsoknak két palotájikban, a' *Tribunatus* és *Senatus* a' *Thuillieria*' két szárnyaiban, a' *Conservateur* (nem Constituzionális) *Juryk* a' *Louvre* palotában, a' hol eddig a' Nemz. Institutum volt, ez pedig a' *Sarbois*' épületjében, lésznek. Az Invalidusok, a' Hadi-Minister, és minden ennek igazgatása alá tartozó Cancelláriák, Versáliába küldetnek, &c.

* * *

Ó Eminentziája 's Hercegsége *Báttány* *Clajsef* el felejtethetlen Primasunk' halálára

Epicedion :

Vitéz, Bakats, Pázmán, töle haladtata,
 'S Bár érdemek benne egybe kaptoltata,
 Tsak tsekély része volt ritka *Virtusinak* :
 Egyes abban szava Hazám' fiainak.
 Így a' fényes naptól tsillagoknak fénye
 Homáallyba vonatik, 's éjtszakák' reménye
 A' Hold is el enyélt, ő tündöklésétől :
 Hgy e' három' sorsa *Josef* érdemétől.
 Primasunknak efze mindenre terjede,
 Üldözés szivében soha se gerjede,
 Mert tudta *Mellere* jámbor tanítását,
 Követni, 's botlónak tüdő hodítását.
 Nagy Pap, nagy Hazafi, Királyának Hive,
 Érdemesnek tette Pápaságra szive.
 Szent-emberiségnek betsvlén törvényét,
 Régi vérségében nem kerelte fényét,
 'S Ambár a' Hazával lett is eredete
 Ó Nemzetségének, senkit meg nem veté.

Attya, Táplálója volt minden szegénynek,
 Példás képe lévén igaz Kereszténynek.
 Azért minden Vallás egyaránt siratja,
 'S leg nagyobb polgárját Hazánk gyászolhatja.

* * *

Jelentés.

Löfchenkohl ide való elmés, találmányos és híres Képfestőnek, és mesternek, *Kohlmarkt* nevű utzában lévő botjában, a' jövő 1800-ik esztendőre a' következő Francia és Német Kalendáriumok találatnak, ugymint:

*1. Etrennes des Graces
 pour les Dames*

avec des scenes du Ballet la Princesse de Salerno.

Ennek első levelén Ő Császári Felségének, *Alexandra Pawlowna* Orosz Nagy Hertzeg Afzonzynak, Magyar Ország Nádorispánja Fels. *Jósef* Ausztriai Fő Herczeg kedves élete párjának; magában a' könyvben *Károly*, és most nevezett *Jósef* Kir. Fő Herczegeknek, és Gr. *Souwarow* Orosz Feldmarsalnak képjeik találatnak.

Egy közönséges kötetben lévő nyomtatványnak 1 forint; tükörrel, feltett módikkal felkesítetve, és selyem táblájúnak 1 for. 45 kr.; himmel varrott táblájúnak 2 for. 45 kr.; fára festett miniatur táblájúnak 4 for. 30 kr.; érczre festett miniatur feltett tabljúnak 6 for. 40 kr.; ennél is fajnabbnak 9 for.; tengeri tsiga táblájúnak 10 for. — 6 arany; elefant tsontból készült táblájúnak 9 for.—6 arany az árra. — Néhány nyomtatványok napkeleti modi táblában vagynak kötve, és igen szépek.

2. Zeitvertreibs-Kalender in vermischten Unterhaltungen für Gesellschaften:

Weiffenthurn Asszonyosság, és *Ziegler* Ur portréjaival, és annyok sirja felett kesergő *Karoliná* és *Minnia* személyeknek képjeivel vagynak fel ékesítettve, a' mellyek, mind Anglus módon vagnak rézbe mettzetve, és a' következő dolgok teszik kedvesekké, ugymint: *A' tengerekről való újabb tapasztalások.* *A' Chinai Császárnak múltató kastiélyai.* *A' hajporna eredete.* *Szoros gazdálkodás.* *Atyai szorgalmatoskodás.* Néhány nevezetes anekdoták is találhatnak bennök, ugymint: *A' Tudósoknak illendő tekintetben való tartatások.* *Artalmas böjök.* *A' szenvedett kárnak ki pótolása.* *Nevezetes bajnokskodások.* *Nagy lelkeség.* *Sok nagy Urahnak szomorú végek.* *Egyenes szívűség.* *Nagy Hérosoknak magokkal való meg elegendések.* — Néhány Társaságbeli Játékok; ugymint: *A' Természeti Historia.* *Hafzonra és mulatságra való dugós vagy Zalog Játék.* *Az igazság tüköre.* *Fortuna isten asszonyinak jókedvűsége.* *A' barátságának meg vizsgálása.* *Egy fajn Társaságnak való új játék.* *A' tö keresés.* *Három ember magasságú.* *Az által változás.* *Három állat.* *Ujj Talalmányok.*

3. Kalender der Liebe.

Ismét a' szerelmet, az emberiségnek leg megvidámítóbb és leg nemesebb érzekenységét választottam én ezen Kalendáriomnak tárgyául, 's kiváltképen való módon az ifjú korra tekintettem, hogy semmi se találtassék abban, a' mi a' moralitást, és a' nemes érzekenységet meg sérthetné. Minden ezen Kalendáriumban lévő módokat Európának fő városaiból, a' mellyekben tudniillik elsőben fel találtattak; hozattattam magamnak,

mellyre nézve mind az ide való, mind a' provincialis városbeli dámákra és szép nemre nézve igen hafznosak fognak lenni.

Egynek mint a' fellyebb valóknak, 1 for. — 6 arány az árra.

4. *Kalender in einer Flöhfalle*

24 kr. az árra.

5. *Kalender mit einer Kinderwäsfche.*

2 for. — 6 arány az árra.

6) *Neue Lichtschirme mit Schätten,*

a' leg újabb meiterséges tántzokból való játékok, hogy BEKÉPTEL / Central University Library Széchenyi Közter-
fiamon jádzik, követhesse a' teátrumon tánczó-
ló férfi és affzony izemélyeket. Ebben olly fiók
ládatskák is vagynak kézfitve, a' mellyekbe a'
kalendáriumokat, és új éfztendői ajándékokat bé-
lehet tenni. Az árra 8 for.

Gyakorta új éfztendői ajándékok által kívány-
nyuk barátságunkat állandóvá tenni, de fokszor
el nem érhettyük ebbéli végünket ez által. Te-
hát ollyatén különbkülömbféle izep edényeink
vagynak, a' minémüekkel a' régiók az innepek
napjain barátjaiknak kedveskedtek, és azokat em-
lékezeteknek fenntartása végett, almáriómjakra,
's tükör alatt lévő afftalkákra izokták rakni.
Íllyen régi forma edényeket 2—10 forintokért nál-
lam lehet kapni,

8. Ollyatén talpatlan poharak, a' mellyek-
ből, a' régi Német izokás fzerént, Hazánk izeren-
tséjeért, és kedves barátnéinknak egéfflégekért
ikatunk. Az árrok 2—5 forint.

9. Kolbász forma Kalendáriomok, az árrok 20 kr.

10. Olly apró Kalendariomotskák, a' mellyeket jegyző tábláinkba, és az úgy nevezett *Souvenir* bé lehet tenni. Az árrok 4 kr. — 6 for.

11. Két újni apró Német Kalendáriumotskák. Az árrok 10 kr. — 6 for.

12. Hasonló Francia Kalendáriomotskák. Az árrok 10 kr. — 6 for.

13. Kalendariomból való árnyék tartók (Kalenderfächer) Az árrok 15 kr. — 3 arany.

14. Negyven hatzinos és mulatságos játék eszközök.

15. Örökös Kalendáriomok, a' mellyekben a' közönséges idő számlálás a' Francia Kalendáriommal egybe-hasonlittatik. Az árrok 24 kr.

16. Új esztendőre való jó kívánások Német Országok leg hiresebb versirőiből.

17. Visita-Billetek, különbkülömbféle arrúak.

Löschenkohl.

P. D